

Kamienne kręgi, porosty i parapsychologia

Autor tekstu: **Maciej Twardowski**

Unikat w skali europejskiej

Odry to niewielka, malowniczo położona wieś w Borach Tucholskich. Nieopodal miejscowości leży unikalny rezerwat archeologiczno - przyrodniczy. Na jego terenie znajdują się kurhany i kamienne kręgi datowane na ok. 2 wiek n.e.

Za autorów tajemniczych konstrukcji uważa się mających swoje siedziby w tym czasie na Pomorzu Gotów. Samo przeznaczenie kręgów pozostaje nadal niejasne. Zdaniem takich badaczy jak prof. Tadeusz Grabarczyk, kręgi mogły służyć za m.in. miejsca spotkań plemiennej starszyny.

Obszar rezerwatu, prócz walorów archeologicznych, posiada również intrygujące ciekawostki biologiczne. Mowa o obrastających kamienne kręgi porostach. Zgodnie z wynikami badań, przeprowadzonych w latach 80. przez prof. Ludwika Lipnickiego oraz prof. Józefa Kiszka, na skałach wchodzących w skład kręgów występuje niemal 90 gatunków porostów. Z których część (ok. 20) to gatunki niezwykle rzadkie, których nie znajdziemy w Polsce nigdzie indziej. Na reszcie kontynentu również sporadycznie. W rezerwacie występują także gatunki porostów górskich, niespotykane na terenach nizinnych. Takie skupisko porostów stanowi niemalże unikat na skalę europejską.

Kamienne kręgi i kurhany na terenie rezerwatu.

Fot. Joanna Rutkowska

Abstrahując w tym momencie od Gotów i nawet jeśli uznamy porosty za nieszczerólnie interesujące, powinniśmy dołożyć wszelkich starań, aby zachować takie dziedzictwo przeszłości następnym pokoleniom. Jest to teza, z którą zgodzi się bodaj każdy rozsądnie myślący człowiek.

Irracjonalizm w praktyce

Wraz ze wzrostem popularności paranauki związanej z ruchem New Age, rezerwat w Odrach ulega powolnej degradacji. Kamienne kręgi stały się miejscem pielgrzymek wszelkiej maści radiestów, mistyków i ufologów. Na skutek ich działań, bogata flora ulega powolnemu zanikowi. Mówiąc wprost — wyznawcy parapsychologii, chcąc doświadczyć mistycznych przeżyć niszczą delikatne porosty. Czasem świadomie je zdrapując. Pewnie w obawie, że niepozorny porost jest w stanie blokować kosmiczną energię?

Znane były także przypadki kradzieży głazów lub próby „rekonstrukcji” kręgów na modłę

ufologicznych teorii. Oznacza to nie tylko cios w kulturowe dziedzictwo liczące nieomal 2 tysiąclecia, ale również brak szacunku dla przepięknego skądinąd gockiego cmentarzyska. Kręgi znajdują się bowiem na terenie, który pełny jest grobów i kurhanów.

Żeby tego było mało, kręgi to nie jest jedyna atrakcja dla miłośników parapsychologii. Zgodnie z „badaniami” przeprowadzonymi przez ezoteryków, na terenie rezerwatu znajduje się „tajemnicza elipsa” na której bliżej nieokreślone mistyczne promieniowanie wynosi ponoć 120 000 jednostek czegoś. A wystarczy 50 000, by miejsce uznać za „boskie”. Od niedawna „elipsa” stała się jednym z opisanych przystanków dla miłośników wiedzy tajemnej.

*Tablica informująca o rzekomo cudownych właściwościach „tajemniczej elipsy”.
Fot. Joanna Rutkowska*

Z jednej strony nie ma się co dziwić. W dobie cięć wydatków na kulturę, władze rezerwatu potrzebują przyływu gotówki z biletów, a promowanie takiego kuriozum może wszak przyciągnąć turystów. Z drugiej jednak strony — czy obowiązkiem administracji publicznej nie jest mimo wszystko edukacja społeczeństwa? Bo przecież opieranie informacji o radiestyczną „skalę Daviesa” za propagowanie naukowej wiedzy uznać raczej nie sposób.

W samych Odrach, niespełna 2 km od rezerwatu znajduje się poświęcone kręgom niewielkie muzeum. Jedna z pracowniczek tej instytucji otwarcie deklaruje swoją niechęć do piewców magicznych energii. Nie jest w swojej opinii odosobniona. Ezoterycy stanowią jednak nie lada atrakcję dla lokalnych mieszkańców. Szczególnie w okresie przesileń, gdy pośród miłośników parapsychologii znajdują się i tacy, którzy lubią podobno pobiegać po kręgach... nago.

Pracowniczka przyznała, że postępującego procesu degradacji powstrzymać nie sposób. Powodem są, jak zwykle, pieniądze. Niedawno, z środków unijnych udało się jedynie ustawić wokół kręgów niskie płotki. W praktyce ich zadanie sprowadza się do delikatnej sugestii, że do kręgu wchodzić nie należy. O ile działa to w przypadku „normalnych” turystów, na ezoterykach nie robi większego wrażenia.

Z zewnątrz rezerwat chroni płot, którego pokonanie również nie stanowi wielkiego problemu. A jeden strażnik nie upilnuje 16 hektarowego obszaru. W ten sposób, kamienne kręgi nocami stają się miejscem różnych, często dość osobliwych praktyk.

Maciej Twardowski

Ur. 1986. Student kulturoznawstwa. Redaktor Krytycznego Magazynu Internetowego "Verte". Związany z Pracownią Kultury Współczesnej. Współkoordynuje działa bydgoskiego klubu Krytyki Politycznej. Współpracuje z czasopismem "Recykling Idei". Mieszka w Bydgoszczy.

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 11-08-2010)

[Oryginał..](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,517) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,517>)

Contents Copyright © 2000-2010 Mariusz Agnosiewicz
Programming Copyright © 2001-2010 Michał Przech

Autorem portalu Racjonalista.pl jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.
Właścicielami portalu są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tego portalu i jakiegokolwiek jego części.

Wszystkie strony tego portalu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tego portalu oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tego portalu i nie korzystać z jego zasobów.

Informacje zawarte na tym portalu przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów portalu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na portalu. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych portalu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl